

Energietransitie creëert overal beleggingskansen

Door Hans Amesz Fotografie Ruben Eshuis Photography

De noodzaak van een energietransitie staat buiten kijf. Juiste en goed afgestemde stimulansen kunnen ervoor zorgen dat er veel kapitaal wordt geïnvesteerd in energietransitie-oplossingen. Beleggers moeten daarbij worden ondersteund door adequate wet- en regelgeving. In dit opzicht is meer stimulerend en minder bureaucratisch beleid van groot belang.

Wat is de grootste uitdaging van de energietransitie?

Alexander Monk: ‘De grootste uitdaging is het vinden van manieren om het sneller te doen. Wat beleggers vooral frustrereert, zijn de bureaucratische rompslomp rond vergunningen en knelpunten in het beleid. We moeten bestaande technologieën gebruiken en doorgaan met innovatie, maar er moeten ook manieren worden gevonden om ze sneller in te zetten.’

Tarik Nbigui: ‘Het meest recente IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change)-rapport is alarmerend, dus is het van vitaal belang om nu te handelen. De grootste uitdaging is het beperken van de schade van de klimaatverandering voor toekomstige generaties.’

Christoph Bruguier: ‘De grootste uitdaging is de weerstand tegen verandering in de wereld in te veel gevallen. Als infrastructuurinvesteerder moeten wij de transitie blijven ondersteunen door actief beheer van onze assets en extra investeringen om de energietransitie sneller en op een duurzame manier te laten verlopen.’

Ramon Esteruelas: ‘De grootste uitdaging is tweeledig: tijd en focus. Ruim 30% van de uitstoot bestaat in feite uit cement, staal en plastic. Daar moeten we op focussen en innoveren, zoals Bill Gates zegt in zijn boek ‘How to Avoid a Climate Disaster’.

Rudy Verstappen: ‘Het gevoel van urgentie leeft nog niet bij iedereen. Om een voorbeeld te noemen: veel van onze huurders zijn reeds actief betrokken bij het verlagen van hun energieverbruik. Anderen zijn nog terughoudend om hun energieverbruik te delen met de verhuurder. We werken er hard aan om ook deze groep meer betrokken te krijgen door ze te stimuleren hun energieverbruik te delen en te reduceren.’

Nbigui: ‘Je moet als belegger of pensioenfondsbestuurder heel goed nadenken over hoe je het belang van de energietransitie, en daarmee de CO₂-reductie, in overeenstemming kunt brengen met je beleggings- en overtuigingen en beleggingsbeleid.’

Wat zijn de obstakels bij het opwekken van meer hernieuwbare energie?

Sebastiaan Ranner: ‘Naast een behoefte aan meer institutioneel kapitaal zien we uitdagingen in de uitvoering door beperkingen ten aanzien van het uitbreiden van het netwerk en behoefte aan meer duidelijk en langjarig consistent overheidsbeleid en regelgeving voor investeerders.’

Lucian Peppelenbos: ‘Er moet meer en massaler worden geïnvesteerd in hernieuwbare energie, maar ook breder in het energiesysteem, zoals netwerken. De cijfers zijn duizelingwekkend en het grootste deel daarvan bevindt zich in de opkomende markten. Dat is een extra uitdaging. Voor dit alles hebben we de juiste stimulansen nodig.’

Peter Durante: ‘Juiste en goed afgestemde stimulansen kunnen ervoor zorgen dat er veel kapitaal wordt geïnvesteerd in energietransitie-oplossingen. Het hebben van enige prijszekerheid zal daarbij absoluut helpen. Die zekerheid moet voor een groot deel van de regelgevers komen. We hebben uitstekende voorbeelden gezien van ondersteunende regelgeving, zoals het opschalen van de offshore windindustrie in het Verenigd Koninkrijk.’

Monk: ‘Ik denk dat er een rol is weggelegd voor beursgenoteerde aandelen of zelfs nieuwere vormen van kapitaalverschaffing vanuit private equity en durfkapitaal om >

Voorzitter:

Vincent van Bijleveld,
GREEN Global Real Estate
Engagement Network

Deelnemers:

Christoph Bruguier,
Vauban Infrastructure
Partners
Peter Durante,
Macquarie Asset Management
Ramon Esteruelas,
BNP Paribas Asset
Management
Alexander Monk,
Schroders
Tarik Nbigui,
Blue Sky Group
Lucian Peppelenbos,
Robeco
Sebastiaan Ranner,
MN
Rudy Verstappen,
Altera Vastgoed

VOORZITTER

Vincent van Bijleveld

Vincent van Bijleveld is Managing Director van GREEN Global Real Estate Engagement Network. Daarnaast is hij verantwoordelijk voor het Duurzaam Beleggen Advies-team van Finance Ideas. Naast het bieden van hulp bij het opzetten, implementeren en monitoren van een science based MVB-beleid is dit team gespecialiseerd in het namens klanten aansporen (engagement) van onder andere vastgoedfondsen om meer werk te maken van verduurzamen en het managen van klimaatrisico's. Van Bijleveld heeft eerder als Partner/Director gewerkt bij Willis Towers Watson en bij ACTIAM.

Christoph
Bruguier

Christoph Bruguier is Senior Investment Director en Partner bij Vauban Infrastructure Partners, onderdeel van Natixis Investment Managers. Hij heeft uitgebreide ervaring in Infrastructuur Management. Bruguier heeft aan vele green- en brownfield-transacties gewerkt op het gebied van Transport, Energie, Digitale en Sociale Infrastructuur. Hiervoor werkte hij onder meer bij InfraVia Capital Partners en HSBC Investment Bank.

Peter
Durante

Peter Durante is Head of Technology and Innovation bij Macquarie Asset Management. Hij houdt hier toezicht op de technologie-activiteiten. Voordat hij in 2018 bij Macquarie in dienst trad, werkte Durante meer dan achttien jaar in diverse functies in de sectoren infrastructuur, olie en gas, hernieuwbare energie en transport.

Ramon
Esteruelas

Ramon Esteruelas begon zijn loopbaan als Auditor bij Banco Zaragozano. Na functies bij Morgan Stanley en ING IM werd hij Country Manager Spanje & Portugal voor ABN AMRO AM. Van 2010 tot 2016 werkte Esteruelas als Head of Sales Europa en Latijns-Amerika voor FundQuest Advisor. Sinds 2016 is hij Senior Investment Specialist for the Global & Thematic Equities bij BNP Paribas Asset Management.

Alexander
Monk

Alexander Monk is Global Renewables Analyst bij Schroders en houdt zich bezig met het uitvoeren van beleggingsideeën en het analyseren van bedrijven in de gehele waardeketen van hernieuwbare energie voor het Schroder Global Energy Transition Fund. Sinds 2016 is hij werkzaam bij Schroders en is hij gevestigd in Londen. Tot 2018 was Monk Sustainable Investment Analyst.

Tarik
Nbigui

Tarik Nbigui is Strategisch Adviseur bij Blue Sky Group. Hij is hier sinds 2011 werkzaam en heeft meer dan veertien jaar ervaring in de institutionele vermogensbeheersector. Eerder werkte hij bij SPF Beheer (pf. Rail & OV). Zijn expertise is breed. Nbigui is afgestudeerd in de Beleggingstheorie aan de Universiteit van Tilburg en in Investment Management aan de Vrije Universiteit van Amsterdam.

Lucian
Peppelenbos

Lucian Peppelenbos is Klimaatstrateeg bij Robeco. In deze rol houdt hij toezicht op de werkzaamheden van Robeco met betrekking tot het decarboniseren van de beleggingsportefeuilles en het integreren van klimaatgerelateerde risico's en kansen in de beleggingsprocessen. Voordat hij in 2020 bij Robeco in dienst trad, was hij Responsible Investment Specialist bij APG Asset Management. Eerder hielp hij IDH The Sustainable Trade Initiative op te zetten.

Sebastiaan
Ranner

Sebastiaan Ranner trad in 2007 bij MN in dienst. Hij is verantwoordelijk voor het beheer en de selectie van investeringen in private equity- en infrastructuurfondsen in Europa en Noord-Amerika. Hij is ook lid van de adviesraad van verschillende wereldwijde private equity- en infrastructuurfondsen. Vóór MN werkte Ranner bij Holland Corporate Finance, ING Real Estate en ABSA Bank in Zuid-Afrika.

Rudy
Verstappen

Rudy Verstappen is in 2019 bij Altera Vastgoed in dienst getreden als Research Manager ESG. Hij is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de ESG-strategie, ESG-benchmarks en rapportage richting de verschillende stakeholders. Daarvoor werkte hij meer dan acht jaar als Senior Projectmanager Verantwoord Beleggen bij de VBDO. Hij studeerde Bedrijfskunde aan de Universiteit van Amsterdam.

‘Het hele systeem moet veranderen. Je kunt niet zomaar meer hernieuwbare energie produceren zonder het energienetwerk uit te breiden en intelligenter te maken.’

opslagtechnologieën en vormen van innovatie, die we misschien nodig hebben om dingen op te schalen en te financieren. Het draait allemaal om het creëren van stimulansen in de verschillende delen van de kapitaalschil.’

Bruguijer: ‘Het gaat ook om het op een slimme manier meten van energiegebruik. Wij hebben geïnvesteerd in een groot bedrijf in Frankrijk dat in het hele land slimme meters installeert, hetgeen effectief heeft bijgedragen aan een vermindering van het energieverbruik. Het verbeteren van dat soort technologie en een energiebesparende aanpak zijn heel belangrijk.’

Bestaat er meer belangstelling van pensioenfondsen voor bijvoorbeeld ontluikende technologieën?

Nbigui: ‘Ja. Het hangt wel vaak af van de risico-rendementskenmerken die wij of onze klanten verlangen van private equity en met name in de categorie venture capital. Een eigenschap van deze categorie is een hoger risicoprofiel. In de private infrastructuur kun je de energietransitie vooruit helpen door te investeren in hernieuwbare energie of in de infrastructuur die de energietransitie helpt. Denk aan waterstofpijpleidingen, opslag en een slim netwerk voor groene energie.’

Monk: ‘Het hele systeem moet veranderen. Je kunt niet zomaar meer hernieuwbare energie produceren zonder het energienetwerk uit te breiden en intelligenter te maken. Als we naar het elektriciteitsnetwerk kijken, worden we enthousiast van de zogenaamd saaiere bedrijven die bouten, moeren en kabels leveren en de operaties beheren. Omdat we veel meer elektriciteit zullen gaan gebruiken, misschien wel drie, vier keer meer dan nu het geval is, zal het elektriciteitsnetwerk sterker moeten worden. Nogmaals, het komt aan op het punt van stimulansen: zijn er de juiste risico/opbrengst-stimulansen voor beleggers?’

Ranner: ‘We beleggen actief in innovatieve bedrijven die met hun technologie kunnen bijdragen aan verdere efficiëntieverbeteringen in de energiewereld. Ook beleggen we in energieopslag-oplossingen voor zowel stabilisatie van de netwerken

als het verhogen van schone energieopbrengsten uit wind en zonneparken.’

Durante: ‘Op bepaalde gebieden is beleid het probleem. Bijvoorbeeld langdurige plannings- en vergunningsperioden. Op andere terreinen zijn dat de middelen, zoals portfoliostandaarden, incentives, emissieprijsen, enzovoort. Dat zijn uitdagingen die regeringen, universiteiten en de particuliere sector allemaal kunnen helpen aan te pakken.’

Gaat het hier om een structureel probleem?

Esteruelas: ‘Ik weet niet of het een structureel probleem is, dat is moeilijk te zeggen.’

Peppelenbos: ‘Het is zeker een structureel probleem. In Nederland hebben we een klimaatakkoord met honderden pagina's aan voorstellen. Een groot deel daarvan moet mogelijk worden gemaakt door wetgeving en beleid. Hoewel we dat al jaren weten, is op dat gebied heel weinig gebeurd. Als beleggers moeten wij in dit opzicht aandringen op meer stimulerend beleid.’

Hoe kunnen we ervoor zorgen dat beleggers daadwerkelijk de dingen doen die groene impact hebben?

Esteruelas: ‘Neem green bonds. Je moet begrijpen welk project met die obligaties wordt gefinancierd, wat betekent dat je een grondige due diligence moet uitvoeren.’

Monk: ‘Als belegger in beursgenoteerde aandelen, hebben wij niet dezelfde impact als een belegger in specifieke private equity of specifieke private infrastructuur. Wij kunnen ons engageren, in gesprek gaan met grote uitstoters van CO₂, of het nu staal-, cement- of plasticproducenten zijn, en dan zeggen dat we graag in die ondernemingen blijven beleggen en die blijven steunen, mits er dingen veranderen.’

Verstappen: ‘Wij beheren duurzaam vastgoed en werken continu aan het verder verduurzamen hiervan. In samenwerking met onze stakeholders, waaronder onze huurders, maken we stappen met de bewustwording via tenant engagement en investeren we in onder meer zonnepanelen.’

‘Als de belangen van de beleggers meer op elkaar zijn afgestemd, helpt dat ons om verder te komen met de energietransitie en klimaatverandering.’

Bruguijer: ‘Als langetermijnbelegger in kerninfrastructuur beleggen wij in alle segmenten van de energietransitie voor infrastructuur, stellen we KPI’s vast voor elke asset en beleggen we in bedrijven en hun managementteams om de decarbonisatie en de assets op het vlak van ESG en klimaatverandering te verbeteren. Dat maakt de assets veel aantrekkelijker en acceptabeler voor de gemeenschappen die ze gebruiken en verhoogt hun waarde op de lange termijn.’

Monk: ‘Nogmaals, wij hebben invloed met ons stemgedrag. De waarde van actief aandeelhouderschap en betrokkenheid bij bedrijven wordt steeds belangrijker om te zorgen dat die bedrijven in beweging komen.’

Ranner: ‘De macht van het collectief is van belang. Als asset owner kun je met je stemrecht of via je gespecialiseerde asset managers bedrijven in je portefeuille in een bepaalde richting sturen. Je kunt echt een verschil maken en het betreffende bedrijf pushen om meer duurzaam te opereren.’

Peppelenbos: ‘We houden structureel in de gaten hoe de bedrijven in onze portefeuille bezig zijn met de energietransitie en ook met transitie in andere sectoren. Als ze naar onze mening niet snel genoeg bewegen, krijgen ze een oranje kaart en gaan we tegen bestuurders of jaarrekeningen stemmen. Uiteindelijk kunnen we in specifieke gevallen ook besluiten tot desinvestering.’

Esteruelas: ‘Stemmen is belangrijk, maar je kunt ook bedrijven met elkaar in contact brengen – bijvoorbeeld een producent van zonnepanelen en een zalmkwekerij – om uiteindelijk een positieve impact te hebben.’

Verstappen: ‘Als de belangen van de beleggers meer op elkaar zijn afgestemd, helpt dat ons om verder te komen met de energietransitie en klimaatverandering. Hierin worden we ondersteund door onze beleggers.’

Het Internationaal Energie Agentschap vindt dat de olie-exploratie moet worden gestopt om de opwarming van de aarde tot maximaal 1,5 graden te beperken. Dat is niet gebeurd. Wat is er misgegaan?

Monk: ‘Er moet meer aandacht worden besteed aan de vraagzijde. Het heeft geen zin om de olie- en gaskranen dicht te draaien als vrijwel iedereen nog steeds in een auto met verbrandingsmotor rondrijdt. Als publieke beleggers kunnen wij tegen de wereldwijde energiebedrijven zeggen dat we ze willen steunen om een bedrijf te worden dat over dertig jaar nog steeds duurzaam is. Als ze een geloofwaardig transitieplan kunnen presenteren om duurzamer te worden, is dat niet alleen voor aandeelhouders en beleggers aantrekkelijk, maar ook voor de maatschappij in bredere zin, omdat er minder CO₂ wordt uitgestoten. We moeten er dus voor zorgen dat de grote oliemultinationals deel uitmaken van de oplossing.’

Durante: ‘Het gaat om een energietransitie en niet om een energieswitch. Daarvoor heb je een zorgvuldig bedrijfsplan nodig. Je moet de invoering van hernieuwbare energie, de productie van elektrische voertuigen en al die alternatieven die niet afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen opschalen en versnellen. Dat is de belangrijkste uitdaging waar we nu voor staan.’

De olieprijs gaat omhoog als je stopt met het boren naar nieuwe olie. Dan moet er worden overgestapt op hernieuwbare energie. Zal de vraagzijde dan volgen?

Esteruelas: ‘Het is niet eenvoudig om de vraagzijde te motiveren voor hernieuwbare energie. Dat is een zaak van de lange adem, van tijd en focus. Ik heb overigens hoge verwachtingen van de millennials – mensen die tussen 1982 en 2000 geboren zijn – die over het algemeen een sterk milieubewustzijn hebben en overtuigde aanhangers van de energietransitie zijn.’

Peppelenbos: ‘In theorie gaat energie-zekerheid hand in hand met hernieuwbare energie, decentrale elektriciteitssystemen en wat dies meer zij. Maar wat zien we nu? We zien dat de Verenigde Staten federale gronden heropenen voor leasing van

olievergunningen. We zien dat fracking weer op de agenda staat in het Verenigd Koninkrijk. De strategie van de Europese Unie om de afhankelijkheid van Russisch gas te verminderen, leunt voor de helft op langetermijnergiecontracten met andere leveranciers, hetgeen ook een lock-in effect kan hebben. Slechts een klein deel van de strategieën gaat over het verminderen van de vraag. Hoe stimuleren we dat? De kern van de zaak wordt gevormd door consumptie van en vraag naar energie, met name in geïndustrialiseerde landen.'

Durante: 'Het gaat om vermindering van de vraag naar fossiele brandstoffen. Elektrificatie op grote schaal vermindert dit primaire energieverbruik, evenals een efficiënter gebruik van energie. We moeten ervoor zorgen dat we alternatieve energiebronnen kunnen inzetten die ook CO₂-neutraal zijn. Het inzetten van technologie om dit te bereiken, wordt minder duur door het leercurve-effect. Als die technologieën goedkoper worden, neemt de vraag ernaar toe, evenals de stimulans voor en de bereidheid van regelgevers om ze verplicht te stellen. Interessant is dat regelgevers in de afgelopen twintig jaar hebben gezien dat het ondersteunen van zonne- en windenergie ertoe heeft geleid dat deze steeds goedkoper zijn geworden. Bij elektrische voertuigen zien we iets soortgelijks. Op termijn worden elektrische voertuigen de goedkopere vorm van transport. Dat is goed nieuws en een belangrijke reden om te investeren in de infrastructuur en andere zaken om de uitrol van elektrische voertuigen en de bijbehorende wagenparken te ondersteunen.'

Is er voor de energietransitie op bepaalde aspecten ook een cultuurverandering nodig?

Nbgui: 'Wij hebben drie belangrijke gebieden gedefinieerd waar je een verschil kunt maken en waarin je als investeerder de transitie kunt bevorderen om uiteindelijk de 'verslaving' aan fossiele brandstoffen op te geven. Het eerste is groene energie-opwekking, bijvoorbeeld door middel van hernieuwbare bronnen. Het tweede is distributie en opslag en het derde is het gebruik van energie en slimme elektriciteitsnetten. Het derde punt heeft te maken

met ons gedrag en vraagt om een cultuurverandering.'

Monk: 'Als consumenten moeten we waarschijnlijk aanvaarden dat de meest duurzame manier van consumeren gewoon minder consumeren is. Of dat in de praktijk ook gaat gebeuren, valt te betwijfelen, gezien de manier waarop de mensheid in elkaar zit en de wijze waarop economieën werken. Aan de aanbodkant kan en moet ook veel gebeuren. We weten dat we hernieuwbare energie, elektrische voertuigen en warmtepompen kunnen maken. Chemie, chemicaliën en kunststoffen koolstofvrij maken, is veel moeilijker en daar moet veel meer aan gedaan worden.'

Wat zijn de gevolgen van de oorlog in Oekraïne voor de energietransitie in de nabije toekomst?

Peppelenbos: 'Op de korte termijn zullen we een stormloop zien op nieuwe fossiele brandstoffen. De CO₂-intensiteit van energie in Europa is gestegen omdat we meer steenkool gebruiken dan vroeger. Dat zijn zeker tegenslagen. Maar op de langere termijn zal de huidige geopolitieke situatie het bewustzijn rond energiezekerheid versterken en daarom de energietransitie ondersteunen. Over het geheel genomen, ben ik hoopvol.'

Bruguier: 'De energietransitie zal vooralsnog enige vertraging oplopen door onder meer knelpunten in de toeleveringsketens en de stijging van de grondstoffenprijzen. De situatie in Oekraïne doet mensen verder beseffen hoe belangrijk deze transitie is en waarom deze op de middellange termijn moet worden versneld. Het is niet het moment om investeringen in de energietransitie terug te schroeven.'

Verstappen: 'Door de energiecrisis zijn de kosten van levensonderhoud enorm gestegen. Dat zet bewoners ertoe aan hun woning te vergroenen met behulp van isolatie, zonnepanelen en warmtepompen. In die zin kan de crisis ook een positief effect hebben.'

Esteruelas: 'Onafhankelijk zijn van technologie en energie is fundamenteel om als land zo soeverein mogelijk te zijn.' >

Durante: ‘Regeringen beginnen op een andere manier te kijken naar grondstoffen-, mineralen- en energiezekerheid. Neem de Franse minister van Ecologie, die zegt dat Frankrijk lithiummijnen nodig heeft. Dat zou vijf jaar geleden ondenkbaar zijn geweest. De goede kant van sommige van deze nationale strategieën zijn grotere buy-ins, bijvoorbeeld beginnen met het maken van batterijen in het eigen land of elektrische voertuigen of schone elektronen. Je zou kunnen eindigen met een beetje meer buy-in van verschillende politieke uiteinden van het spectrum. Er zijn dus ook hoopvolle manieren om naar een en ander te kijken.’

Monk: ‘Ik denk dat er veranderingen zijn opgetreden bij consumenten en beleidsmakers, deels als gevolg van stijgende kosten, maar ook door het groeiende besef dat de energietransitie hoogstnoodzakelijk is. Op de langere termijn is dat positief. Op de kortere termijn zal de Oekraïne-crisis waarschijnlijk zorgen voor nog verdere vertragingen in allerlei toeleveringsketens en de moeilijkheden voor veel bedrijven en burgers vergroten.’

Hoe belangrijk is het om te kijken naar bredere duurzaamheid en ESG-issues bij het investeren in de energietransitie?

Monk: ‘Het belang van de juiste toeleveringsketen is, vooral vanuit een duurzaamheidsperspectief, groot. Je moet weten waar de metalen of materialen die je nodig hebt vandaan komen en hoe het is gesteld met de zekerheid van levering, zodat je eventuele knelpunten kunt beheersen. Daarnaast wordt nadenken over recycling steeds belangrijker. Als we meer elektriciteit gaan gebruiken, waar halen we die dan vandaan zonder nog meer uit de grond te halen? Kunnen we betere manieren bedenken om te recyclen? De uitdaging is om de juiste technologieën veel duurzamer op te schalen dan we nu doen in termen van het gebruik van allerlei hulpbronnen. Een van onze grootste aandachtspunten in het beursgenoteerde aandelenspectrum is: welke bedrijven zijn duurzaam vanuit een supply chain-perspectief? Dat zal het verschil uitmaken of bedrijven al dan niet succesvol zijn bij het doormaken van de energietransitie in de komende decennia.’

Durante: ‘Het idee dat we de aarde zullen moeten afgraven om alle grondstoffen te krijgen die we nodig hebben voor elektrische voertuigen, batterijen en dergelijke is niet juist. De hoeveelheid extractie zal zeker aanzienlijk zijn, maar vergeleken met de tonnen fossiele brandstof die tegenwoordig extra worden verbruikt, is het minder ontmoedigend. Er zijn genoeg hulpbronnen om de energietransitie te volbrengen, maar er zullen belangrijke afwegingen zijn met de toeleveringsketens, alsook duurzaamheidskwesties en bestuurlijke en sociale vraagstukken, die moeten worden uitgewerkt. Op mijnbouwgebied zal nog heel wat moeten gebeuren, maar als je ziet hoeveel daar nu in geïnvesteerd wordt, zeker in het Westen, stemt dat enigszins hoopvol.’

Bruguier: ‘Om de energietransitie te ondersteunen, is het voor beleggers belangrijk dat de juiste regels zijn ingesteld. Er is echter altijd een risico dat regels veranderen, dat is het politieke regelgevingsrisico. Wij zijn op dat front zeer voorzichtig geweest. Het tweede risico is dat van de aanvaardbaarheid: de maatschappij wil dat er een energietransitie plaatsvindt, maar we moeten ervoor zorgen, zowel op het niveau van de samenleving in het algemeen als op projectniveau, dat deze projecten aanvaardbaar zijn. Soms wil een bepaalde gemeenschap het niet aanvaarden wanneer de deurbel gaat. Het hebben van de juiste sociale vergunning om te opereren, is een sleutelfactor voor de veerkracht van onze investeringen.’

Op welke gebieden zien jullie interessante ontwikkelingen binnen het universum van milieuplossingen?

Bruguier: ‘Waterstofprojecten, die zo’n beetje elk land in Europa wil uitrollen, zijn zeker interessant. Andere sectoren zijn bijvoorbeeld effectief afvalbeheer en recycling alsmede het CO₂-vrij maken van het vervoer. Afvalbeheer en recycling zijn om twee redenen belangrijk: zij helpen de uitstoot te verminderen, wat het klimaat ten goede komt en de vraag vermindert, en zij leveren baseload electricity door afval om te zetten in energie. Daarom hebben wij geïnvesteerd in een van de

grootste recycling- en afvalbeheerbedrijven in Frankrijk. Wat de carbonisering van het vervoer betreft, die goed is voor een derde van de CO₂-uitstoot, hebben wij een speciale beleggingsstrategie voor het spoor ontwikkeld en richten wij ons op alle kansen op het kruispunt van mobiliteit en energietransitie – elektrische veerboten en groene bussen in Noorwegen en leasing van treinwagons in Duitsland bijvoorbeeld.

Peppelenbos: ‘Ik zeg altijd dat het grootste risico van klimaatverandering is dat we de kansen niet aanpakken. Ik denk dat die kansen overal liggen. Ook de wetenschap laat dat zien. Het IPCC-rapport stelt dat we alle opties beschikbaar hebben om de CO₂-uitstoot tegen 2030 te halveren. Dat geldt voor zowel de aanbodzijde als de vraagzijde van energie. Wij hebben een aantal strategieën die gericht zijn op specifieke gebieden, zoals slimme energie, slimme materialen, water en de kringloop-economie. Die thematische strategieën zijn echt gericht op de energietransitie. Zoals gezegd, de beleggingskansen liggen overal en er moet snel op worden ingespeeld.’

Ranner: ‘Wij beleggen via private equity in bedrijven en start-ups met innovatieve technologieën en diensten die helpen om energie-efficiëntie te verhogen, CO₂-reductie te realiseren en afval om te zetten in nieuwe producten. Via nieuwe beleggingen in schone energie-infrastructuur en bosbouw dragen we verder bij aan het milieu. Hierbij zien we dat we niet alleen een gunstig effect op het milieu creëren, maar ook een goed rendement verwezenlijken.’

Esteruelas: ‘De opportuniteitskosten van niet beleggen in deze periode zijn gewoon te hoog om te negeren. Dus wat doen we? We concentreren ons op aanbieders van oplossingen. We vinden residentiële zonne-energie in de VS interessant, net als energie-efficiëntiebedrijven in de bouwsector – glas, bijvoorbeeld – en opslag, hoewel dit de achilleshiel van de transitie is. Verder beleggen we in sommige van de jongere bedrijven die solid state-batterijen produceren. Er is dus een enorme hoeveelheid kansen, die we op de lange termijn niet mogen missen.’

‘Waterstofprojecten, die zo’n beetje elk land in Europa wil uitrollen, zijn zeker interessant. Andere sectoren zijn bijvoorbeeld effectief afvalbeheer en recycling alsmede het CO₂-vrij maken van het vervoer.’

Durante: ‘Wij houden ons voornamelijk bezig met real assets, infrastructuur en renewables. We hebben specifieke thematische strategieën, waaronder een aantal decarbonisatietechnologieën op het gebied van waterstof en carbon, capture and storage, elektrificatie van transport en circulaire economie. We hebben verder specifieke landbouwfondsen, gericht op het koolstofvrij maken van de landbouw, en vastgoed- en infrastructuurfondsen, waar decarbonisatie een groot deel van uitmaakt. Wij willen de waarde van onze assets in de loop van de tijd behouden of verhogen.’

Monk: ‘We zitten nog steeds in het beginstadium van de energietransitie. De komende twintig à dertig jaar kan er veel veranderen op het gebied van nieuwe technologieën, wat inhoudt dat we een soort van nederigheid moeten betrachten in het licht van veranderingen die op komst zijn. Maar de mogelijkheden om in technologie te beleggen, zijn zeker enorm. Er zullen bedrijven zijn die in de komende dertig jaar aanzienlijke winsten en cashflows kunnen genereren. Vanuit het oogpunt van beleggingsrendementen zal het spannend worden om die bedrijven te vinden.’

Verstappen: ‘In het belang van al onze stakeholders beleggen we in duurzame oplossingen om energieverbruik te verminderen. We zullen ons vastgoed verder energie-efficiënter moeten maken en daarmee de vraag naar energie moeten verminderen. Daarbij gaat het niet altijd om hoogtechnologische oplossingen in onze woningen. Ook door het aanbrengen van isolatie kan het energieverbruik met 30 tot 50% worden verminderd. Elke ton CO₂ die niet wordt uitgestoten, is winst voor de wereld.’ >

Hoe denken jullie over actief en passief beleggen?

Nbigui: ‘Wij helpen onze klanten om hun beleggingsovertuigingen te definiëren. Als die overtuiging meer passief is, kijken we ook naar passieve oplossingen. In de publieke markten kijken we dan naar specifieke benchmarks die de energietransitie bevorderen. Binnen aandelen zijn we voor onze klanten bijvoorbeeld bezig met de implementatie van klimaatbenchmarks. Als het gaat om de private markten, dan kun je niet passief beleggen in deze markten, dus moet je focussen op impact.’

Monk: ‘Misschien als gevolg van nieuwe innovaties of veranderende consumentengewoonten heeft de wereld van vandaag te maken met grote veranderingen in het energiesysteem, de voedsel- en watervoorziening, de gezondheidszorg et cetera. Dat maakt actief beheer belangrijk, want wie weet wat er de komende dertig jaar gaat gebeuren. Actief beheer gaat net zo goed over het vermijden van verliezers als over het kiezen van de uiteindelijke winnaars. In het licht daarvan wordt actief beheer, zeker op het gebied van energietransitie, belangrijker.’

Welke data zijn waardevol en worden door jullie gebruikt?

Monk: ‘Je kunt de door externe ratingbureaus geproduceerde gegevens zeker gebruiken, want het gaat om informatie. Maar je moet niet alleen op hen vertrouwen. Als belegger moet je zelf onderzoek doen, praten met bedrijven, hun toeleveringsketen echt proberen te begrijpen en nadenken over hun duurzaamheid. Alle ratingbureaus gebruiken andere methodes om scores vast te stellen. Wij hanteren een holistische benadering en gebruiken onze eigen interne tools. Ik denk dat het nuttig is om bedrijven te vinden die nu misschien niet zo goed scoren, maar van plan zijn snel te veranderen en duurzamer te worden.’

Esteruelas: ‘Om terug te komen op het thema actief en passief: wij denken dat actief beheer zinvol is. Om twee redenen, namelijk spreiding van waarderingen en engagement. Als je passief belegt, gaat je stem als aandeelhouder in feite verloren.’

Ranner: ‘We maken bewust keuzes waar we wel en niet in willen beleggen, aan zowel de actieve als de passieve beleggingskant. De meeste impact maken we aan de actieve kant, waar we onze klanten middels gerichte beleggingen helpen om de weg van de energietransitie te doorlopen.’

Peppelenbos: ‘Als vermogensbeheerder heb je een gereedschapskist nodig, waarin zowel actieve als passieve instrumenten zitten. We moeten onszelf voortdurend uitdagen en onze toolkit upgraden. Er ontstaan veel bedrijven die cruciaal zullen zijn in de transitie, maar nu nog niet passen in een benchmark. Misschien ontstaan er hele nieuwe asset classes, die om speciale beleggingsbenaderingen vragen, zoals investeren in ecosysteemdiensten. Om nog een ander voorbeeld van een uitdaging te geven: werkt de manier waarop we disconteringspercentages gebruiken echt als we het hebben over zaken die pas over twintig of dertig jaar enorme gevolgen hebben?’

Brugui: ‘Voor de energietransitie is een globale oplossing nodig, wat betekent dat er ruimte is voor iedereen om te beleggen in verschillende stadia op verschillende manieren. Wij zijn langetermijnbeleggers in infrastructuur en denken dat daar veel waarde in zit. Maar dat zal ook gelden voor durfkapitaalpartijen die bedrijven helpen om nieuwe technologieën te ontwikkelen met betrekking tot bijvoorbeeld waterstof. Er zijn partijen die meer risico nemen of een ander deel van de markt ontwikkelen dan wij. Over het algemeen denken wij dat actief beheer belangrijk is om de waarde van de assets over een lange periode in stand te houden. Hierdoor wordt er voor een stabiele cashflow gezorgd. Maar zoals gezegd, er is ruimte voor andere opvattingen. In elke asset zit een deel van de energietransitie, of het nu aan de aanbod- of vraagzijde is. Daarom werken wij samen met andere belangrijke spelers en partners – industriële bedrijven, overheden, particuliere beleggers – langs of binnen de bedrijven waarin wij beleggen. Een stakeholdercentric approach is voor ons van groot belang.’ ■

IN HET KORT

De grootste uitdaging van de energietransitie is het vinden van manieren om het sneller te doen en daardoor de schade van de klimaatverandering te beperken voor toekomstige generaties.

Er moet meer en massaal worden geïnvesteerd in hernieuwbare energie, maar ook breder in energiesystemen zoals netwerken.

Ook moet meer aandacht worden besteed aan de vraagzijde. Het heeft geen zin om de olie- en gaskranen dicht te draaien als vrijwel iedereen nog steeds in een auto met verbrandingsmotor rondrijdt.

Als gevolg van de oorlog in Oekraïne zijn er veranderingen opgetreden bij consumenten en beleidsmakers, deels als gevolg van stijgende kosten, maar ook door het groeiende besef dat de energietransitie hoogstnoodzakelijk is.